

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 496/2025-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Davidom Vöröšom, advokátom, Landererova 8, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B2-14C/369/2015 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B2-14C/369/2015 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B2-14C/369/2015 **prikazuje** konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie **2 500 eur**, ktoré **je** Mestský súd Bratislava IV **povinný** vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **771,68 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevychováje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 21. mája 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní sp. zn. B2-14C/369/2015. Žiada o priznanie finančného zadost'učinenia 15 000 eur a náhrady trov konania.

2. Uznesením č. k. III. ÚS 496/2025-15 z 10. septembra 2025 ústavný súd prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Skutkové východiská

3. V napadnutom konaní, ktoré začalo 3. septembra 2015 podaním žaloby na bývalom Okresnom súde Bratislava II (ďalej len „okresný súd“), sa sťažovateľ domáha vyslovenia neúčinnosti právneho úkonu, ktorým, ako to tvrdí, bola ukrátená jeho pohľadávka voči dlžníkovi v sume 50 000 eur s príslušenstvom. V apríli 2016 sťažovateľ doručil návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorý súd v máji 2016 uznesením zamietol. Odvolací súd v auguste 2016 uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil. Prvé pojednávanie sa uskutočnilo v novembri 2016. Následne sa uskutočnili tri pojednávania – v marci 2017, januári a marci 2018. Okresný súd o žalobe meritórne rozhodol rozsudkom zo 4. mája 2018, ktorým žalobe vyhovel. Tento rozsudok odvolací súd v marci 2021 zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie. Po vrátení veci v máji 2021 okresný súd v januári 2022 zamietol návrh sťažovateľa na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia. Rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo v júni 2022 potvrdené odvolacím súdom. Okresný súd následne uskutočnil tri pojednávania – v decembri 2022, marci a septembri 2023. V septembri 2023 žalovaný doručil návrh na prerušenie konania z dôvodu podania podnetu na znaleckú organizáciu, ktorá vypracovala znalecký posudok predložený v konaní. Návrh žalovaného súd v máji 2025 zamietol. V októbri 2025 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré mestský súd odročil na účel vyhlásenia rozsudku. Rozsudkom zo 7. novembra 2025 mestský súd žalobe vyhovel a sťažovateľovi priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu.

III.

Argumentácia sťažovateľa

4. Podľa sťažovateľa vec je po takmer desiatich rokoch od podania žaloby v štádiu konania na súde prvej inštancie bez jej meritórneho prejednania. Tento stav bol spôsobený dlhými časovými intervalmi medzi termínmi pojednávania, neefektívnym nariaďovaním termínov pojednávania, resp. ich neefektívnym vedením, a tiež absolútnou nečinnosťou súdu od odročenia pojednávania

v septembri 2023. Z obsahu žaloby a vyjadrení sporových strán vyplýva, že vec nie je po skutkovej a právnej stránke osobitne zložitá, preto by ju bolo možné rozhodnúť aj na jednom, prípadne dvoch pojednávaníach. Sťažovateľ svojím postupom nezapríčinil prieťahy v konaní. Raz žiadal o odročenie termínu pojednávania, avšak z dôvodu na strane svedka, ktorého účasť mal zabezpečiť a ktorý sa nemohol dostaviť. Súd postupoval neefektívne a zdlhávo, najmä po podaní odvolania žalovaným (odvolací súd rozhodol po troch rokoch) a následne po vrátení veci odvolacím súdom. Je zrejmé, že napadnuté konanie je poznačené zbytočnými prieťahmi v konaní v dôsledku nesprávneho a neefektívneho postupu súdu.

IV.

Vyjadrenie mestského súdu

5. Mestský súd uviedol, že vzhľadom na okolnosti prípadu a súdom realizované úkony v napadnutom konaní nedošlo z jeho strany k prieťahom. Procesný postup súdu je plynulý a súladný s procesnými predpismi, ako aj so zásadami hospodárnosti a rýchlosti konania. Navrhuje ústavnej sťažnosti nevyhovieť.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

7. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

8. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií ústavný súd posudzoval aj sťažnosť sťažovateľa.

9. Predmet napadnutého konania, ktorým je odporovateľnosť právneho úkonu, tvorí bežnú a štandardnú agendu rozhodovania všeobecných súdov a ani v okolnostiach prípadu sťažovateľa nejaví známky veci zložitej po právnej stránke. Vec však možno hodnotiť ako skutkovo zložitú vzhľadom na rozsah súdom vykonaného dokazovania, keď v konaní okrem výsluchu strán boli vypočutí traja svedkovia a bol predložený aj znalecký posudok vypracovaný znaleckou

organizáciou na preukázanie hodnoty obchodného podielu, ktorého prevod bol predmetom odporovaného právneho úkonu. Dĺžku napadnutého konania preto čiastočne možno ospravedlniť aj faktickou zložitou veci. Ústavný súd podotýka, že predmet sporu (odporovateľnosť právneho úkonu) nie je časovo zvlášť prioritizovaný, aj keď je nepochybné, že výsledok sporu je pre sťažovateľa, ktorý je v napadnutom konaní žalobcom, významný.

10. Pri hodnotení ďalšieho kritéria, správania sťažovateľa v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v priebehu konania k zbytočným priet'ahom.

11. Na druhej strane však treba uviesť, že sťažovateľ v priebehu konania viackrát využil procesné dispozičné oprávnenia, ktoré na strane súdu vyvolali povinnosť reagovať, doručiť tieto podania protistrane na vyjadrenie a kvalifikovane o nich rozhodnúť. Išlo predovšetkým o návrhy sťažovateľa na predbežné opatrenie (z apríla 2016) a na zabezpečovacie opatrenie (z decembra 2021), ktoré súd zamietol a sťažovateľ sa proti ich zamietnutiu (neúspešne) odvolal, ako aj návrh na zmenu žaloby (z decembra 2021). Podľa právneho názoru ústavného súdu využitie možností daných sťažovateľovi procesnými predpismi na uplatňovanie a presadzovanie jeho práv v súdnom konaní môže síce spôsobiť predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné priet'ahy (m. m. I. ÚS 31/01). Zároveň dĺžku konania, ktorá je dôsledkom úkonov jeho účastníkov alebo ich nečinnosti, nemožno považovať za dôvod na vyslovenie zbytočných priet'ahov v prípade, keď súd o procesných návrhoch sťažovateľa konal a rozhodoval bez zbytočných priet'ahov (napr. II. ÚS 41/00).

12. Sťažovateľ napriek dlhotrvajúcemu konaniu nepodal ani sťažnosť na priet'ahy v konaní predsedovi súdu, počas konania si teda dostatočne nehájil svoje práva [*vigilantibus iura* (obdobne pozri aj III. ÚS 382/08 a III. ÚS 254/09, I. ÚS 780/2014, I. ÚS 148/2016)], o to zvlášť, ak bol riadne zastúpený osobou práva znalou – advokátom. Na uvedenú skutočnosť ústavný súd prihliadol pri úvahe o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia.

13. Napokon ústavný súd hodnotil postup konajúceho súdu z hľadiska existencie zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní, pričom zistil v jeho postupe nečinnosť, ale aj neefektívnu činnosť, ktorá tiež môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09).

14. Okresný súd spočiatku konal vo veci plynulo, keď rozhodol o návrhu sťažovateľa na predbežné opatrenie a po vykonaní dokazovania listinami, výsluchom strán a svedkov v máji 2018 vyhlásil meritórny rozsudok, ktorým žalobe vyhovel. Okresný súd bol nečinný v súvislosti s podaním odvolania žalovaným v júni 2018, ktorého vyzval na zaplatenie súdneho poplatku až takmer po troch mesiacoch od jeho podania v septembri 2018. Rozsudok okresného súdu bol odvolacím súdom zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie pre nedostatok relevantných dôvodov, teda pre jeho nepresvedčivosť a nepreskúmateľnosť, čo ústavný súd hodnotí ako neefektívnu činnosť súdu. Dobu, počas ktorej krajský súd rozhodoval o dôvodne podanom odvolaní (od marca 2019 do marca 2021), preto možno pričítať aj na vrub mestskému súdu, to aj napriek pomerne zdĺhavému rozhodovaniu odvolacieho súdu. Po vrátení veci odvolacím súdom v máji 2021 okresný súd nariadil pojednávanie až na december 2021, toto pojednávanie však následne zrušil z dôvodu zhoršujúcej sa epidemiologickej situácie (COVID-19). Ďalšie súdom nariadené pojednávania boli tiež zrušené –

pojednávane nariadené na február 2022 z dôvodu na strane žalovaného a pojednávane nariadené na jún 2022 z dôvodu predloženia spisu odvolaciemu súdu (vzhľadom na sťažovateľom podané odvolanie proti zamietnutiu zabezpečovacieho opatrenia). Po vrátení spisu odvolacím súdom v júli 2022 súd uskutočnil tri pojednávania – v decembri 2022, marci a septembri 2023, a následne zostal vo veci nečinný. O návrhu žalovaného na prerušenie konania zo septembra 2023 súd rozhodol až po zmene zákonného sudcu v máji 2025. V októbri 2025 súd uskutočnil pojednávane a v novembri 2025 meritórne rozhodol. Zistené obdobia nečinnosti a neefektívnej činnosti súdu treba považovať za zbytočné priedahy v konaní.

15. Vychádzajúc z uvedených zistení, ústavný súd hodnotí postup mestského súdu (predtým okresného súdu) za zdĺhavý, nedostatočne sústredený a nedostatočne efektívny, a tým aj nezlučiteľný so základným právom sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priedahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Preto vyslovil porušenie označených práv (bod 1 výroku tohto nálezu).

16. Vzhľadom na to, že napadnuté konanie nie je právoplatne skončené, ústavný súd prikázal podľa čl. 127 ods. 2 ústavy mestskému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných priedahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

17. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

18. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie finančného zadosťučinenia 15 000 eur vzhľadom na neprimeranú dĺžku konania spôsobenú výlučne postupom súdu, predmet konania a dlhodobý stav jeho právnej neistoty.

19. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu (III. ÚS 75/01, IV. ÚS 15/03).

20. Zohľadňujúc celkovú dĺžku napadnutého konania, jeho skutkovú zložitost', čiastočný podiel sťažovateľa na jeho doterajšej dĺžke a jeho pasivitu v konaní, ktorá neindikovala stav jeho právnej neistoty, ústavný súd považoval priznanie 2 500 eur sťažovateľovi za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku nálezu). Ústavný súd nevyhovet časti ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ žiadal priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu (bod 5 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

21. Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré vyčíslil v sume 771,68 eur.

22. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách

advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2025 je 371 eur a hodnota režijného paušálu je 14,84 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2025 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu). Keďže sťažovateľom uplatnená suma trov konania neprevyšuje sumu vypočítanú podľa vyhlášky, ústavný súd mu priznal náhradu trov konania v požadovanej sume.

23. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 4 výroku nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. decembra 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu